

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»
доктору педагогічних наук, професору
Плачинді Тетяні Степанівні

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу **Йопи Тетяни Володимирівни на тему: «Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Актуальність дисертаційної роботи Йопи Тетяни Володимирівни зумовлена сучасними суспільними, освітніми та професійними викликами, пов'язаними з необхідністю збереження, зміцнення й відновлення здоров'я населення. Зниження рівня рухової активності, зростання психоемоційного напруження, наслідки воєнних дій і соціально-економічної нестабільності посилюють потребу в підготовці фахівців, здатних ефективно та відповідально застосовувати здоров'язбережувальні технології у професійній діяльності.

Особливого значення зазначена проблема набуває у сфері фізичної культури і спорту, оскільки професійна діяльність фахівців цього профілю безпосередньо пов'язана зі збереженням і зміцненням здоров'я людини, організацією рухової активності, фізичним вихованням, спортивною підготовкою, оздоровчою діяльністю та формуванням культури здорового способу життя. Від рівня їхньої професійної готовності значною мірою залежить ефективність і безпечність фізичних навантажень, можливість їх індивідуалізації та здатність урахувувати потреби різних категорій населення. Сучасна система вищої освіти орієнтована на підготовку компетентного, мобільного, інноваційного фахівця, здатного не лише володіти необхідними професійними знаннями й уміннями, а й творчо застосовувати їх у змінних умовах професійної діяльності, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати самооцінювання та професійний саморозвиток. У цьому контексті формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій набуває особливої наукової та практичної значущості.

Аналіз наукових досліджень засвідчує наявність значного доробку з проблем професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту та здоров'язбереження. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання комплексного формування їхньої готовності до застосування

здоров'язбережувальних технологій, визначення відповідних педагогічних умов, удосконалення змісту, форм і методів професійної підготовки, а також розроблення та експериментальної перевірки цілісної організаційно-педагогічної моделі цього процесу.

Отже, соціальна значущість проблеми здоров'язбереження, сучасні вимоги до професійної підготовки фахівців з фізичної культури і спорту та потреба в науковому обґрунтуванні ефективних шляхів формування їхньої готовності до застосування здоров'язбережувальних технологій підтверджують актуальність, своєчасність і доцільність дисертаційного дослідження Йопи Тетяни Володимирівни.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи Йопи Тетяни Володимирівни дає підстави стверджувати, що сформульовані в ній наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими, логічно послідовними та достовірними.

Мета, об'єкт, предмет і завдання дослідження взаємопов'язані між собою та відповідають темі дисертаційної роботи. Об'єктом дослідження визначено процес професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, предметом – формування їхньої готовності до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності. Мета дослідження спрямована на теоретичне обґрунтування, розроблення та експериментальну перевірку організаційно-педагогічної моделі формування зазначеної готовності.

Сформульовані завдання послідовно відображають логіку наукового пошуку та забезпечують досягнення поставленої мети. Їх реалізація охоплює аналіз стану розробленості проблеми, уточнення сутності основних понять дослідження, визначення структури готовності майбутніх фахівців, відповідних критеріїв, показників і рівнів її сформованості, обґрунтування педагогічних умов, розроблення та експериментальну перевірку організаційно-педагогічної моделі.

У першому розділі дисертації авторкою здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних засад професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, розглянуто сутність і класифікації здоров'язбережувальних технологій, узагальнено український та зарубіжний досвід підготовки фахівців до їх застосування у професійній діяльності. Значний масив опрацьованих наукових джерел дав можливість систематизувати наявні підходи, виявити недостатньо досліджені аспекти проблеми та визначити напрями подальшого наукового пошуку.

Обґрунтованим є визначення готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій як

інтегративного особистісного утворення, що охоплює мотиваційно-ціннісні орієнтації, професійні знання, практичні вміння, рефлексивні здібності та готовність до професійного саморозвитку.

У методичній частині дисертації авторкою визначено структуру досліджуваної готовності, що включає мотиваційно-ціннісний, знаннєво-аналітичний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-оцінювальний компоненти. Для кожного компонента визначено критерії та показники, що забезпечило комплексність діагностування рівня сформованості готовності майбутніх фахівців.

Вагоме місце в дисертації посідає розроблена й теоретично обґрунтована організаційно-педагогічна модель формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій. Модель ґрунтується на системному, компетентнісному, діяльнісному, особистісно орієнтованому та міждисциплінарному підходах і передбачає реалізацію комплексу педагогічних умов: застосування інтерактивних методів навчання, забезпечення міждисциплінарного підходу до вивчення здоров'язбережувальних технологій, організацію практикоорієнтованої підготовки та формування мотиваційно-ціннісного ставлення до здоров'я і здорового способу життя.

Організація педагогічного експерименту характеризується послідовністю та логічністю. На констатувальному етапі визначено вихідний рівень сформованості готовності майбутніх фахівців до застосування здоров'язбережувальних технологій. На формувальному етапі реалізовано розроблену організаційно-педагогічну модель та визначені педагогічні умови. Отримані результати засвідчили позитивну динаміку сформованості компонентів готовності здобувачів експериментальної групи та підтвердили ефективність запропонованої моделі.

Достовірність результатів дослідження забезпечується використанням комплексу взаємопов'язаних теоретичних, емпіричних і статистичних методів, достатнім обсягом експериментального матеріалу, поетапною організацією педагогічного експерименту, зіставленням результатів контрольної та експериментальної груп, а також математико-статистичною обробкою одержаних даних. Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, представлені в дисертаційній роботі, є належно обґрунтованими, достовірними та такими, що відповідають меті й завданням проведеного дослідження.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Найбільш вагомим науковим результатом дослідження є те, що вперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-педагогічну модель формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій

у професійній діяльності. Запропонована модель ґрунтується на системному, компетентнісному, діяльнісному, особистісно орієнтованому та міждисциплінарному підходах, що забезпечує її цілісність, логічність і практичну спрямованість.

Змістовим ядром моделі визначено педагогічні умови, які передбачають: застосування інтерактивних методів навчання; забезпечення міждисциплінарного підходу до вивчення здоров'язбережувальних технологій; організацію практикоорієнтованої підготовки; формування мотиваційно-ціннісного ставлення до здоров'я та здорового способу життя. Саме комплексна реалізація зазначених умов забезпечує цілеспрямоване формування всіх складників досліджуваної готовності. Наукову цінність становить також уточнення змісту основних понять дослідження, зокрема «готовність», «готовність до професійної діяльності», «формування готовності до професійної діяльності», «здоров'язбережувальні технології», «готовність до застосування здоров'язбережувальних технологій» у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

У дисертації конкретизовано структуру досліджуваної готовності, що охоплює мотиваційно-ціннісний, знаннєво-аналітичний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-оцінювальний компоненти, а також визначено відповідні критерії, показники й рівні її сформованості. Такий підхід дав можливість цілісно оцінити сформованість готовності майбутніх фахівців та забезпечити об'єктивність експериментальної перевірки запропонованої моделі.

Подальшого розвитку в дисертаційному дослідженні набули положення щодо змісту, форм, методів і засобів професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, спрямованої на формування їхньої здатності ефективно застосовувати здоров'язбережувальні технології у майбутній професійній діяльності.

Таким чином, наукова новизна дисертації має системний характер, охоплює теоретичний, методичний і практичний рівні дослідження та сприяє подальшому розвитку теорії і методики професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

Теоретична цінність та практичне значення результатів дисертації.

Теоретична цінність дисертаційного дослідження Йоппи Тетяни Володимирівни полягає у поглибленні наукових уявлень про сутність, структуру та особливості формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності.

У роботі уточнено зміст ключових понять, пов'язаних із досліджуваною проблемою, конкретизовано структуру готовності майбутніх фахівців, що охоплює мотиваційно-ціннісний, знаннєво-аналітичний, операційно-діяльнісний

та рефлексивно-оцінювальний компоненти, а також визначено відповідні критерії, показники й рівні їх сформованості. Це сприяє подальшому розвитку теоретико-методичних засад професійної підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту. Вагоме теоретичне значення має обґрунтування організаційно-педагогічної моделі формування відповідної готовності та педагогічних умов її ефективної реалізації. Запропонована модель систематизує зміст, форми, методи й засоби професійної підготовки та забезпечує логічний взаємозв'язок між теоретичною, практичною і рефлексивною складовими цього процесу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх безпосереднього використання в освітньому процесі закладів вищої освіти під час професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Особливої уваги заслуговує розроблене авторкою навчально-методичне забезпечення, зокрема освітня компонента «Сучасні здоров'язбережувальні технології», робоча програма, конспект лекцій та методичні рекомендації. Практичну цінність становлять також запропоновані форми й методи навчання, серед яких практичні та семінарські заняття, тренінги, майстер-класи, кейси, проєктна діяльність, самостійна й науково-дослідна робота, що можуть бути адаптовані до змісту професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Розроблені в дисертації матеріали можуть бути використані для вдосконалення освітніх програм, навчальних планів, силабусів, змісту фахових дисциплін, а також у процесі підготовки методичних матеріалів і практичних завдань. Крім того, отримані результати можуть бути корисними викладачам закладів вищої освіти, тренерам, фахівцям з фізичної культури і спорту та організаторам фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Отже, результати дисертаційного дослідження мають належну теоретичну цінність і виражене практичне значення, а запропоновані авторкою положення та розробки можуть бути використані як у подальших наукових дослідженнях, так і в практиці професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту.

Повнота відображення результатів дослідження в опублікованих наукових працях.

За результатами дослідження упродовж 2020–2026 років опубліковано 25 наукових та науково-методичних праць, з-поміж яких 7 статей у наукових фахових виданнях України, 3 статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science, 10 праць апробаційного характеру та 5 публікацій, що додатково репрезентують результати дисертаційного дослідження.

Зміст опублікованих праць корелює з метою, завданнями та основними структурними компонентами дисертації й відображає ключові напрями здійсненого наукового пошуку. У публікаціях представлено результати

теоретичного осмислення проблеми формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій, окремі положення щодо її структурно-компонентного складу, педагогічних умов та організаційно-педагогічної моделі, а також результати їх експериментальної перевірки.

Наукові праці здобувачки засвідчують послідовність апробації одержаних результатів, їх поступове теоретичне узагальнення та введення до наукового обігу. Представлення результатів дослідження у фахових виданнях України, виданнях, індексованих у міжнародних наукометричних базах, а також у матеріалах наукових заходів свідчить про належний рівень їх оприлюднення та апробації. Аналіз наукового доробку авторки дає підстави констатувати, що опубліковані праці змістовно відповідають основним положенням дисертації, відображають її наукову новизну, теоретичні узагальнення та практичні результати, а їх сукупність забезпечує достатню повноту представлення результатів проведеного дослідження в науковому інформаційному просторі.

Отже, результати дисертаційної роботи належною мірою висвітлено в наукових публікаціях здобувачки, що підтверджує повноту їх апробації, оприлюднення та відповідність змісту дисертаційного дослідження.

Дотримання принципів академічної доброчесності.

У дисертації коректно використано результати наукових праць українських і зарубіжних дослідників, а запозичені теоретичні положення, концептуальні підходи та наукові ідеї супроводжуються відповідними бібліографічними посиланнями. Виклад матеріалу засвідчує належне розмежування авторських положень і результатів попередніх досліджень, що відповідає вимогам академічної етики та культури наукової праці.

Основні теоретичні узагальнення, методичні положення, організаційно-педагогічна модель, визначені педагогічні умови, результати експериментальної роботи та сформульовані висновки мають ознаки самостійного наукового опрацювання проблеми й логічно впливають із мети, завдань та обраної методології дослідження. Особистий внесок здобувачки простежується у формуванні наукового задуму, здійсненні теоретичного аналізу досліджуваної проблеми, обґрунтуванні структури готовності майбутніх фахівців, розробленні організаційно-педагогічної моделі, визначенні педагогічних умов її реалізації, підготовці навчально-методичного забезпечення, організації педагогічного експерименту, опрацюванні та інтерпретації отриманих результатів.

Представлені в дисертації наукові положення та результати узгоджуються зі змістом публікацій здобувачки, що свідчить про послідовність апробації й оприлюднення результатів дослідження та їх належне введення до наукового обігу. За результатами опрацювання дисертаційної роботи підстав для тверджень

про наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації результатів або інших порушень принципів академічної доброчесності не виявлено.

Отже, дисертаційна робота Йопи Тетяни Володимирівни відповідає принципам академічної доброчесності, а представлені в ній результати мають характер самостійного, цілісного та належним чином оформленого наукового дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Йопи Тетяни Володимирівни, його теоретичну обґрунтованість, наукову новизну та практичну значущість, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та дискусійні положення, які можуть бути предметом наукового обговорення.

1. У дисертації ґрунтовно обґрунтовано організаційно-педагогічну модель формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій, визначено її структурні компоненти, педагогічні умови, зміст, форми, методи та етапи реалізації. Водночас, на нашу думку, доцільним було б більш чітко конкретизувати механізми взаємозв'язку між окремими структурними складниками моделі та показати, яким чином зміна одного з них може впливати на результативність інших. Така деталізація посилила б системність і відтворюваність запропонованої моделі в освітньому процесі інших закладів вищої освіти.

2. Авторкою переконливо обґрунтовано структуру готовності, що охоплює мотиваційно-ціннісний, знаннево-аналітичний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-оцінювальний компоненти. Водночас дискусійним залишається питання щодо можливості визначення інтегрального показника сформованості зазначеної готовності, який би узагальнював результати діагностування за всіма компонентами та давав змогу комплексно оцінити динаміку досліджуваного утворення.

3. Значна увага в роботі приділена міждисциплінарному підходу як одній із концептуальних засад і педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців. На наш погляд, наукову та практичну цінність дослідження могла б посилити більш формалізована репрезентація міждисциплінарних зв'язків між освітніми компонентами професійної підготовки, наприклад через структурно-логічну схему або матрицю, що відображала б послідовність інтеграції відповідних знань, умінь і професійних компетентностей.

4. У роботі представлено значний обсяг кількісних та якісних результатів педагогічного експерименту, які підтверджують ефективність запропонованої організаційно-педагогічної моделі. Водночас перспективним видається більш детальне представлення можливостей подальшого використання отриманих емпіричних даних для створення цифрової системи моніторингу сформованості готовності здобувачів вищої освіти. Це сприяло б оперативному відстеженню

індивідуальної динаміки показників і забезпечило можливість своєчасного коригування освітнього процесу.

5. Безумовною перевагою дисертації є практична спрямованість отриманих результатів і можливість їх використання в професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Разом із тим перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо перевірку ефективності запропонованої моделі в умовах різних закладів вищої освіти та на різних контингентах здобувачів. Це дало б змогу додатково оцінити її універсальність, адаптивність та можливості масштабування в системі професійної освіти.

Висловлені зауваження та дискусійні положення мають переважно рекомендаційний характер, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження, не впливають на достовірність одержаних результатів, їх наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а окреслюють можливі напрями подальшого розвитку і поглиблення проведеного авторкою наукового пошуку.

Загальний висновок та її відповідність установленим вимогам.

Дисертаційна робота Йопи Тетяни Володимирівни на тему «Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності» є завершеним, самостійним і цілісним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальне наукове завдання, що має вагоме теоретичне та практичне значення для професійної освіти.

Дисертація характеризується належним рівнем наукової аргументованості, логічністю та послідовністю викладу матеріалу, методологічною цілісністю, обґрунтованістю сформульованих положень і висновків, достовірністю отриманих результатів, виразною науковою новизною та практичною спрямованістю. Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації відповідають поставленій меті й завданням дослідження, ґрунтуються на результатах теоретичного аналізу та педагогічного експерименту й достатньо повно відображені в наукових публікаціях здобувачки.

Наукова новизна роботи полягає, насамперед, у розробленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці організаційно-педагогічної моделі формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності, визначенні педагогічних умов її реалізації, уточненні понятійно-категоріального апарату, конкретизації структури, критеріїв, показників і рівнів сформованості досліджуваної готовності. Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю використання розробленої організаційно-педагогічної моделі, навчально-методичного забезпечення, освітньої компоненти «Сучасні здоров'язбережувальні технології», методичних рекомендацій, форм і методів

визначенні педагогічних умов її реалізації, уточненні понятійно-категоріального апарату, конкретизації структури, критеріїв, показників і рівнів сформованості досліджуваної готовності. Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю використання розробленої організаційно-педагогічної моделі, навчально-методичного забезпечення, освітньої компоненти «Сучасні здоров'язбережувальні технології», методичних рекомендацій, форм і методів навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Висловлені у відгуку зауваження та дискусійні положення мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її наукової новизни, теоретичної цінності та практичного значення.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Йопа Тетяни Володимирівни на тему «Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до застосування здоров'язбережувальних технологій у професійній діяльності» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 року, а її авторка, Йопа Тетяна Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Рецензент:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри комп'ютерних та
інформаційних технологій і систем
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

Алла КАПІТОН

Підпис засвідчую.

Проректор з наукової роботи
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Олена СТЕПОВА